

Корнієнко М.В.

Одеський державний університет внутрішніх справ

Берендєєва А.І.

Одеський державний університет внутрішніх справ

ВАЖЛИВІСТЬ РАТИФІКАЦІЇ СТАМБУЛЬСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ ДЛЯ УСПІШНОЇ БОРОТЬБИ З ҐЕНДЕРНО ЗУМОВЛЕНИМ ТА ДОМАШНІМ НАСИЛЬСТВОМ В УКРАЇНІ

Статтю присвячено доведенню необхідності ратифікації Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбі з цими явищами (Стамбульської конвенції) Україною. У статті констатується, що загальна політика держави спрямована на викоренення ґендерно зумовленого насильства, що підтверджується відповідними нормативно-правовими актами. Але в основному увага зосереджується на запобіганні та протидії домашньому насильству, через що деякі вияви насильства щодо жінок не знаходять належної уваги. Попри позитивні зміни в українському законодавстві, які були спрямовані на криміналізацію домашнього насильства та злочинів, пов'язаних із домашнім насильством, не всі діяння, передбачені Стамбульською конвенцією, були криміналізовані. Також практика застосування спеціальних заходів протидії домашньому насильству свідчить про серйозні проблеми у сфері правозастосування. Є і певні прогалини у сфері захисту осіб, які постраждали від ґендерно зумовленого та домашнього насильства, що свідчить про недостатньо розроблений державний механізм надання допомоги таким особам. У статті наводяться аргументи на користь ратифікації Стамбульської конвенції та розвінчуються деякі стереотипи, які існують щодо конвенції та впливають на неправильне розуміння її суті та призначення. Зокрема, пояснюються причини виходу Туреччини з цієї конвенції, а також реакція світової спільноти на таку денонсацію. Аналізуються відповідні заходи держави, спрямовані на боротьбу з насильством щодо жінок, та вказується на певні прогалини в цій сфері. Підкреслюється, що ратифікація Стамбульської конвенції є необхідним і очікуваним кроком для України, що значно зміцнить її статус як держави, яка дотримується міжнародних зобов'язань у галузі прав людини і яка рішуче спрямована на формування нульової толерантності до насильства щодо жінок та домашнього насильства.

Ключові слова: Стамбульська конвенція, насильство щодо жінок, ґендерно зумовлене насильство, домашнє насильство, права людей, права жінок, дискримінація жінок.

Постановка проблеми. Уже більше 10 років навколо ратифікації Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами, більш відомої як Стамбульська конвенція, триває палка дискусія. Наразі цей міжнародно-правовий акт є потужним і дієвим інструментом захисту жінок від насильства. Чому ж Україна досі зволікає з ратифікацією цього документа? Політика, яка проводиться в державі, свідчить про підтримку ідеї захисту прав жінок. Так, 11 вересня 2020 року Україна отримала офіційний статус учасниці «Партнерства Біарріц» – міжнародної ініціативи рівних прав і можливостей для всіх. У межах Партнерства Україна (як повноправна учасниця) взяла на себе зобов'язання у таких

п'яти сферах, як розвиток безбар'єрного публічного простору, дружнього до сімей із дітьми та маломобільних груп населення; навчання дітей принципів рівності жінок і чоловіків; запобігання насильству; зменшення розриву в оплаті праці жінок і чоловіків; створення більших можливостей для чоловіків піклуватися про дітей [1]. Також про увагу до питання ґендерно зумовленого насильства свідчить Указ Президента України від 21.09.2020 р. № 398/2020 «Про невідкладні заходи із запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі, захисту прав осіб, які постраждали від такого насильства», в якому чітко прослідковується тенденція до приведення законодавства у відповідність до положень Стамбульської конвенції [2]. Однак сама конвенція, яка

комплексно охоплює питання щодо запобігання насильству стосовно жінок в усіх його виявах, досі не ратифікована.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями стосовно необхідності ратифікації Стамбульської конвенції активно опікуються різноманітні громадські рухи та організації України, серед яких можна назвати «Ла Страда – Україна», «Громадський рух «Віра, Надія, Любов», всеукраїнський громадський центр «Волонтер», а також різноманітні жіночі рухи та організації, учасниці яких ведуть активну просвітницьку кампанію в ЗМІ та в соціальних мережах. Наукове підґрунтя зазначеної тематики будується на наукових публікаціях Т. Бугаєць, К. Левченко, М. Легенької, К. Черехахи, Г. Христової та інших. Роботи зазначених авторів присвячені популяризації ідеї щодо необхідності ратифікації Стамбульської конвенції та розвіюванню стереотипів, які існують навколо цього міжнародного документа.

Постановка завдання. Метою статті є доведення необхідності та важливості ратифікації Стамбульської конвенції як ефективного інструмента боротьби з насильством щодо жінок, а також дієвого захисту осіб, які постраждали від домашнього насильства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Міжнародно-правові стандарти в галузі прав людини вимагають від держав не просто дотримуватися прав людини, а й учиняти активні дії для їх реалізації. Стамбульська конвенція яскраво ілюструє, що успішно боротися з гендерно зумовленим насильством, зокрема домашнім, можна лише тоді, коли держава бере в цьому активну участь.

Не дивлячись на те, що Україна була серед країн, які підписали Стамбульську конвенцію, процес ратифікації досі не відбувся. Основна причина – неправильне розуміння основних меседжів цього міжнародного документа. У статті 1 чітко зазначені цілі конвенції: захист жінок від усіх форм насильства й недопущення кримінального переслідування, ліквідація насильства стосовно жінок і домашнього насильства; сприяння ліквідації всіх форм дискримінації стосовно жінок та заохочення рівності між жінками та чоловіками через надання жінкам самостійності; розробка всеосяжних рамок, політики та заходів для захисту всіх жертв насильства стосовно жінок і домашнього насильства та надання їм допомоги; заохочення міжнародного співробітництва з метою ліквідації насильства стосовно жінок і домашнього насильства; забезпечення підтримки та надання допомоги організаціям та правоохоронним орга-

нам в ефективному співробітництві для застосування комплексного підходу до ліквідації насильства стосовно жінок і домашнього насильства [3]. З огляду на визначені в конвенції цілі, зрозуміло, що цей документ спрямований на створення державами умов для ліквідації будь-якої дискримінації та насильства щодо жінок, насамперед домашнього насильства. Жодного іншого підтексту або смислового навантаження ця конвенція не несе!

Але чомусь дехто вбачає інший, зовсім не притаманний цьому документу зміст. У межах нашого дослідження ми не будемо розвінчувати міфи щодо цієї конвенції, оскільки щодо цього є численна кількість статей, зокрема і публіцистичних. На наше глибоке переконання, особи, які дійсно читали текст конвенції, а не просто чули про неї в переказах «жовтої преси», яка ставить рейтинг вище правди, розуміють, що всі вигадки про «пропаганду ЛГБТ», «знищення традиційних цінностей», «нав'язування іншої ідеології» та інші речі не стосуються цього документа. Ця конвенція не вимагає змін до Конституції України, не спрямована на врегулювання сімейних відносин, не вимагає зміни ідеології. Ця конвенція має своєю метою захист жінок, які є найбільш уразливою категорією, від насильства. Указана конвенція створює механізми для захисту всіх осіб, які постраждали від домашнього насильства, тобто і чоловіків також.

Вирішальна роль у ратифікації Стамбульської конвенції належить парламентаріям, від особистих переконань та політичної волі яких залежить, чи буде вона ратифікована. Деякі з них перебувають у полоні певних нав'язуваних упереджень. Так, одним з аргументів, що наводять противники ратифікації, є те, що навіть держава, на території якої була конвенція підписана, у 2021 році денонсувала її. Але для розуміння такого кроку Туреччини необхідно звернути увагу на те, в яких політичних умовах це відбулося.

Як зазначається в науковій літературі з посиланням на турецькі джерела, вихід Туреччини зі Стамбульської конвенції був однією з умов підтримки Р.Т. Ердогана у виборах, про що відкрито заявили консервативні та ісламські кола. На тлі цього Р.Т. Ердоган денонсував Туреччину 20 березня 2021 року, тобто за чотири дні до сьомого чергового з'їзду Партії справедливості та розвитку, на якому він був переобраний її лідером [4, с. 28]. Партія справедливості та розвитку, відома своїм консерватизмом щодо моральних та соціальних питань, сьогодні є панівною політичною партією в Туреччині, тому її підтримка

чинному президенту мала вирішальне значення. Ураховуючи вищезазначене, вихід Туреччини зі стамбульської конвенції – суто політичне рішення, яке ґрунтується на визнанні гендерної нерівності та підпорядкованого статусу жінки щодо чоловіка. Як заявив президент США Джозеф Робінетт Байден, раптовий і необґрунтований вихід Туреччини з Конвенції викликає глибоке розчарування. Він зауважив, що країни повинні працювати над зміцненням і відновленням своїх зобов'язань щодо припинення насильства щодо жінок, не відкидаючи міжнародні договори, призначені для захисту жінок і притягнення до відповідальності кривдників. Президент підкреслив, що це невтішний крок назад для міжнародного руху за припинення насильства щодо жінок у всьому світі [5].

Такої ж думки дотримується вся прогресивна спільнота світу. Європейська мережа жінок проти насильства (WAVE), коментуючи вихід Туреччини з конвенції, також зазначила, що такі дії в будь-якому разі є величезною невдачею, особливо в часи, коли узгоджені міжнародні дії та зобов'язання щодо припинення насильства щодо жінок зараз дуже важливі. Оскільки в результаті пандемії COVID-19 у всьому світі насильство щодо жінок і дівчат зросло до нового рівня, дуже важливо належним чином захистити життя жінок від насильства. Обмеження пересування, ізоляція та економічна незахищеність підвищують уразливість жінок до домашнього насильства в Європі та в усьому світі. Для Європи, яка стверджує, що гарантує права людини всім людям, визнає необхідність захисту прав людини, зокрема жінок та їхніх дітей, що постраждали від насильства, не є припустимим те, щоб політична воля була вище прав людини, а державні суб'єкти могли просто «відкликати» свої зобов'язання боротися з насильством щодо жінок [6]. Ми також поділяємо таку думку.

Ще нещодавно проблема домашнього насильства вважалася приватною проблемою, якій держава не приділяла належну увагу. Наразі в Україні здійснюється широка інформаційна кампанія, спрямована на роз'яснення основних положень Стамбульської конвенції та доведення необхідності її прийняття. Але на момент написання цієї статті конвенція так і не була ратифікована, хоча за політичними прогнозами це має відбутися найближчим часом.

Одним з аргументів парламентарів проти ратифікації Стамбульської конвенції є те, що багато її положень уже втілено в українському законодавстві, а інші зміни можна ввести пізніше, тому необ-

хідності в ратифікації, на думку деяких народних обранців, немає. Щодо цього потрібно зауважити, що, по-перше, лише окремі аспекти були відображені в законодавстві, але далеко не всі; по-друге, законодавчий процес – доволі складна та тривала за часом процедура, яка може розтягнутися на роки, а захисту від насильства жінки потребують вже; по-третє, навіщо «придумувати велосипед», якщо вже передбачений дієвий механізм, що ґрунтується на позитивних практиках і отримав схвальні відгуки?

Стамбульська конвенція вимагає від держав, які її ратифікували, боротися з насильством щодо жінок, беручи за основу чотири принципи, або напрями, як-от запобігання, захист, кримінальне переслідування, скоординована політика.

Запобігання передбачає підвищення обізнаності населення щодо питань, пов'язаних із насильством, та знищення шкідливих стереотипів, які впливають на вчинення насильства. Подолання таких стереотипів – довготривале та складне завдання, яке не може бути реалізоване в короткий термін. По-суті, йдеться про зміну менталітету, який склався століттями. Тож і змінитися він за вказівкою не може, адже потрібні постійні роз'яснювальні заходи як серед усього населення, так і з фокус-групами, зокрема із суб'єктами запобігання насильству щодо жінок та домашньому насильству. Для успіху в цьому напрямі необхідно активно залучати як державу, так й інститути громадянського суспільства. Також необхідно розуміти, що поведінкові установки людини закладаються ще в дитинстві, тому основу увагу потрібно звернути на виховання дітей у дусі формування нульової толерантності до насильства та вирішення конфліктів мирним способом.

Дуже важливим принципом є захист осіб, які постраждали від насильства. У конвенції зазначено, що сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для захисту всіх жертв від будь-яких подальших актів насильства [3]. Українське законодавство передбачає надання допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства, зокрема надання тимчасового притулку для безпечного розміщення постраждалих осіб [7]. Однак скористатися цим правом можуть далеко не всі. Шелтерів, тобто притулків для осіб, які постраждали від домашнього насильства, в Україні вкрай мало. За інформацією Національної соціальної сервісної служби України, станом на 1 січня 2021 року у 18 областях та в Києві діяло 33 притулки для осіб, які постраждали від домашнього насильства [8]. У 2021 році

було відкрито ще декілька шелтерів на території України (у Дніпрі, Херсоні, Миколаєві), але все одно їх замало. Крім того, такі притулки відкриваються, як правило, у великих містах, що робить їх важкодоступними для осіб, які проживають за межами міста. Ратифікація конвенції зобов'язе державу більшу увагу приділити створенню таких шелтерів, що є вкрай важливим інструментом для захисту жінок від насильства.

Крім того, Стамбульська конвенція передбачає можливість державної компенсації постраждалим особам. Стаття 30 Конвенції зауважує, що належна державна компенсація присуджуються тим, хто постраждав від тяжких тілесних ушкоджень або порушення здоров'я настільки, наскільки шкода не покривається з інших джерел (правопорушником, страхуванням або державним медичним і соціальним забезпеченням) [3]. Ураховуючи фінансову спроможність України, це може стати проблемою. Проте саме цей момент можна і не імплементувати в національне законодавство, оскільки стаття 78 конвенції передбачає, що будь-яка держава може заявити, що вона залишає за собою право не застосовувати або застосовувати лише в певних випадках або за певних умов положення, що стосується державної компенсації постраждалій особі [3]. На наш погляд, ураховуючи цю можливість, було б доречно не передбачати таку компенсацію. Річ у тому, що прописувати в законодавстві обов'язок держави надавати компенсацію за відсутності економічних ресурсів може стати необдуманим кроком. У разі невиплати таких компенсацій (а це цілком реально в умовах економічної нестабільності в Україні, на яку значно впливає ситуація на Сході країни, а також пандемія COVID-19), особи матимуть право звертатися до суду, зокрема і до Європейського суду з прав людини для отримання таких компенсацій. У державі і так є серйозна проблема щодо виконання суддівських рішень, зокрема рішень Європейського суду з прав людини. Одним із напрямів реалізації Національної стратегії розв'язання проблеми невиконання рішень судів, боржниками за якими є державний орган або державне підприємство, установа, організація, на період до 2022 року, визначено перегляд соціального законодавства з урахуванням можливості бюджетного фінансування та створення ефективного контролю за дотриманням балансу між наявними соціальними гарантіями та можливістю їх фінансування [9]. Отже, держава перед тим, як передбачати певні соціальні виплати, повинна «розрахувати свої можливості», а додат-

кове навантаження може ще більше поглибити таку проблему.

Що стосується кримінального переслідування, то останніми роками Україна значно зміцнила правову регламентацію боротьби з домашнім насильством. Ухвалення Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», внесення відповідних змін до Кримінального, Кримінального процесуального, Цивільного процесуального кодексів України – все це надало можливість притягнення кривдників до відповідальності та застосування спеціальних заходів протидії домашньому насильству. Україна зробила великий крок уперед, криміналізувавши домашнє насильство, а також примусові аборти та стерилізацію, примусові шлюби, каліцтво статевих органів тощо. Але зміни стосувалися лише злочинів, пов'язаних із домашнім насильством, а діяння, які є виявами гендерно зумовленого насильства, як-от сталкінг (переслідування) та харасмент (сексуальні домагання), залишилися поза увагою.

Також важливим кроком уперед стало застосування термінового та обмежувального приписів, направлення на проходження програми для кривдників, хоча практичне засування цих заходів поки що викликає зауваження. Основна проблема – людський фактор. Важливою проблемою застосування спеціальних заходів поліцейськими та судьями є особисті стереотипні погляди на саму проблему домашнього насильства, які іноді впливають на прийняте рішення, а також неправильне тлумачення законодавства. Для ілюстрації наведемо такий приклад. Заявниця звернулася щодо отримання обмежувального припису до чоловіка, який неодноразово протягом кількох років учиняв фізичне, психологічне та економічне насильство щодо неї в присутності дітей, що було підтверджено відповідними матеріалами звернення до поліції. У судовому рішенні прописано: посиляючись на те, що протягом тривалого часу заявниця заради дітей продовжувала вірити обіцянкам кривдника виправитись, налагодити сімейну атмосферу та жити в злагоді, але кривдник не тільки на припинив знущання, а й став реагувати ще частішими та жорстокішими випадками агресії, а також на те, що заявниця, не маючи змоги більше терпіти систематичні знущання з боку чоловіка, а неодноразові заяви до поліції не дали результату, була змушена звернутися до суду з цієї заявою для отримання обмежувального припису щодо її чоловіка. Установивши ці факти, суд відмовив у видачі обмежувального припису. У рішенні зазначено, що наявні в матеріалах справи докази свідчать про

підстави для видачі обмежувального припису за заявою особи, однак заходи, які вона просить установити, не можуть бути застосовані у цьому конкретному випадку, адже квартира, у якій заявниця просить заборонити перебувати кривднику та до якої просить заборонити йому наблизитися на відстань менше 100 м, належить на праві приватної власності саме кривднику. З огляду на це, суд доходить висновку, що суд, зважаючи на непорушність принципу права власності, не може заборонити власнику квартири наблизитися та входити до неї [10]. Тобто повністю ігнорується вимога ставити в пріоритет права постраждалої особи, про що зазначено в українському законодавстві. Таким чином, належна підготовка спеціалістів, як це вимагається в статті 15 конвенції [3], має надзвичайно вагомий значення для можливості особам, які постраждали від насильства, в повному обсязі користуватися передбаченими правами.

Важливим принципом запобігання та протидії гендерно зумовленому насильству є скоординована політика, яка передбачає постійну взаємодію державних органів влади та інституцій громадянського суспільства. Для оцінки ефективності діяльності держави Стамбульською конвенцією також передбачено здійснення моніторингу виконання конвенції Групою експертів із дій проти насильства стосовно жінок і домашнього насильства. Наявність такого органу контролю буде вимагати від держави більш відповідального ставлення до проблеми насильства щодо жінок, що дозволить створювати більш дієві механізми захисту.

Висновки. Наведені нами окремі аспекти з реалізації принципів Стамбульської конвенції щодо здійснення державної політики у сфері боротьби з насильством щодо жінок та домашнім насильством свідчать про те, що залишається ще

значна кількість нерегульованих або частково регульованих питань, попри певні позитивні зміни в українському законодавстві. Ратифікація Стамбульської конвенції дозволить зняти ці питання та привести національне законодавство у відповідність до міжнародних стандартів.

Відсутність або низька ефективність заходів зі сторони держави щодо захисту жінок від насильства – це найбільш серйозна перепона щодо встановлення гендерної рівності в державі. Незважаючи на те, що дискримінація в усіх її виявах проголошується недопустимою в Україні, про що вказано в Конституції України, в Законі України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» та інших правових джерелах, зазначені норми мають подеколи декларативний характер. Із виявами непрямой дискримінації жінки постійно зіштовхуються протягом життя. Але найсумніше те, що державні інституції, покликані захищати постраждалих осіб та надавати їм допомогу, не завжди реагують адекватно саме через певні стереотипні уявлення, що склалися в суспільстві.

Ратифікація такого важливого документа у сфері прав людини, як Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами, підтвердить євроінтеграційні погляди України та підвищить її авторитет в очах міжнародної спільноти. На наше глибоке переконання, питання захисту прав жінок має не залишатися на політичний розсуд країни, а розглядатися як міжнародне зобов'язання будь-якої країни у сфері захисту прав людини. І нехай приклад Молдови, яка нещодавно ратифікувала Стамбульську конвенцію, стане поштовхом до ратифікації цього документа в Україні.

Список літератури:

1. Україна стала повноправною учасницею «Партнерства Біарріц». URL: <https://www.president.gov.ua/news/ukrayina-stala-povnopravnoyu-uchasniceyu-partnerstva-biarric-63521> (дата звернення 09.11.2021).
2. Про невідкладні заходи із запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі, захисту прав осіб, які постраждали від такого насильства : Указ Президента України від 21.09.2020 № 398/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/398/2020#Text> (дата звернення 09.11.2021).
3. Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence. URL: <https://rm.coe.int/168008482e> (дата звернення 10.11.2021).
4. Gülel D. A Critical Assessment of Turkey's Positive Obligations in Combatting Violence against Women: Looking behind the Judgments. *Muslim World Journal of Human Rights*. 2021. № 18(1). P. 27–53.
5. Statement by President Biden on Turkey's Withdrawal from the Istanbul Convention. URL: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2021/03/21/statement-by-president-biden-on-turkeys-withdrawal-from-the-istanbul-convention/> (дата звернення 10.11.2021).
6. WAVE's statement condemning the decision of the President of Turkey to withdraw from the Istanbul Convention. URL: <https://www.wave-network.org/2021/03/23/waves-statement-condemning-the-decision-of-the-president-of-turkey-to-withdraw-from-the-istanbul-convention/> (дата звернення 10.11.2021).

7. Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19> (дата звернення 11.11.2021).

8. Луценко Є. В Україні зафіксували понад 200 тисяч звернень про домашнє насильство у 2020 році. URL: <https://hromadske.ua/posts/v-ukrayini-zafiksuvali-ponad-200-tisyach-zvernen-pro-domashnye-nasilstvo-u-2020-roci> (дата звернення 12.11.2021).

9. Про затвердження плану заходів щодо реалізації Національної стратегії розв'язання проблеми невиконання рішень судів, боржниками за якими є державний орган або державне підприємство, установа, організація, на період до 2022 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.03.2021 р. № 210-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/210-2021-%D1%80#Text> (дата звернення 12.11.2021).

10. Рішення Подільського районного суду міста Києва від 31.10.2018, справа № 758/13793/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/77651161> (дата звернення 12.11.2021).

Korniienko M.V., Berendieieva A.I. THE IMPORTANCE OF RATIFICATION OF THE ISTANBUL CONVENTION FOR THE SUCCESSFUL FIGHT AGAINST GENDER-BASED AND DOMESTIC VIOLENCE IN UKRAINE

The article is devoted to proving the need for ratification of the Council of Europe Convention on Preventing and Combating Violence against Women and Domestic Violence (Istanbul Convention) by Ukraine. The article states that the state policy as a whole is aimed at eradicating gender-based violence, which is confirmed by relevant regulations. But the focus is mainly on preventing and combating domestic violence, which is why some forms of violence against women are out of focus. Despite the positive changes in Ukrainian legislation aimed at criminalizing domestic violence and crimes related to domestic violence, not all acts under the Istanbul Convention have been criminalized. The practice of applying special measures to combat domestic violence also indicates serious problems in the field of law enforcement. There are also some gaps in the protection of victims of gender-based and domestic violence, indicating an underdeveloped state mechanism for providing assistance to such persons. The article argues in favor of ratifying the Istanbul Convention and debunks some stereotypes that exist about the convention and affect the misunderstanding of its essence and purpose, including the reasons for Turkey's withdrawal from the convention, as well as the reaction of the world community to such denunciation. Relevant measures of the state aimed at combating violence against women are analyzed and certain gaps in this area are pointed out. It is stressed that the ratification of the Istanbul Convention is a necessary and long-awaited step for Ukraine, which will significantly strengthen its status as a state that adheres to international human rights obligations and strongly aims to develop zero tolerance for violence against women and domestic violence.

Key words: *Istanbul Convention, violence against women, gender-based violence, domestic violence, human rights, women's rights, discrimination against women.*